

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός Γνωμοδότησης 169/2020
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

ΣΤ΄ ΤΜΗΜΑ

Συνεδρίαση της 18^{ης} Νοεμβρίου 2020

με τη χρήση τεχνολογικών μέσων σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 471/2020 απόφαση Προέδρου του ΝΣΚ

Σύνθεση :

Πρόεδρος: Γεώργιος Κανελλόπουλος, Αντιπρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Μέλη: Ασημίνα Ροδοκάλη, Βασιλική Τύρου, Ευαγγελία Σκαλτσά, Ευσταθία Τσαούση, Διονύσιος Χειμώνας, Βασίλειος Κορκίζογλου, Χαράλαμπος Μπρισκόλας, Νικόλαος Καραγιώργης, Αναστασία Ζαφειριάδου, Περικλής Αγγέλου και Αντώνης Παπαγεωργίου, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής: Αντώνης Παπαγεωργίου

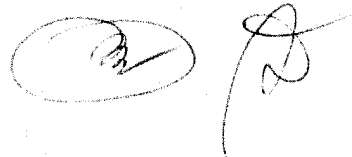
Ερώτημα: Το υπ' αρ. πρωτ. 217967/17.9.2020 έγγραφο e-Ε.Φ.Κ.Α./Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών/Διευθύνσεων α) Παρακολούθησης και Εκτέλεσης Δαπανών και β) Οικονομικής Διαχείρισης και Δημοσιονομικών Αναφορών.

Περίληψη ερωτήματος: Εάν η διάταξη του άρθρου 60 παρ. 1 του Κώδικα Δικηγόρων, που επιτρέπει τη σύναψη συμφωνίας (εργολαβικού δίκης) μεταξύ του εντολέα συνταξιούχου του e-Ε.Φ.Κ.Α. και του δικηγόρου του, περί αμοιβής του τελευταίου με εκχώρηση, από τον πρώτο, μέρους του αντικειμένου της δίκης - την οποία εν προκειμένω οι εντολοδόχοι δικηγόροι διεξήγαγαν κατά του e-Ε.Φ.Κ.Α., ο οποίος υποχρεούται, κατ' εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 114 παρ. 2 ν. 4714/2020, όπως αντικαταστάθηκε, αφότου ίσχυσε, με το άρθρο 34 ν. 4734/2020 και 33 παρ. 2 ν.

4734/2020, να καταβάλει στους συνταξιούχους του, αναδρομικά ποσά συντάξεων - κατισχύει (ή όχι) των διατάξεων του άρθρου 40 παρ. 3 του α.ν. 1846/1951 (όπως ισχύουν), που καθιερώνουν το ανεκχώρητο των εις χρήμα παροχών του Ι.Κ.Α. και της παραγράφου 1 του άρθρου μόνου του ν.δ. 96/1969 και, σε καταφατική περίπτωση, αν εν προκειμένω ο ε-Ε.Φ.Κ.Α. υποχρεούται να παρακρατήσει, από τα καταβαλλόμενα στους συνταξιούχους του χρηματικά ποσά, το συμφωνημένο ποσοστό αμοιβής των δικηγόρων τους, για να το αποδώσει τελικά σε αυτούς.

Ιστορικό

1. Με το ανωτέρω έγγραφό της η Υπηρεσία εκθέτει το κείμενο των διατάξεων του άρθρου 40 παρ. 3 του α. ν. 1846/1951 (όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 15 του ν. 4476/1965 και ισχύει) και του άρθρου 60 παρ. 2 του ισχύοντος Κώδικα Δικηγόρων, αναφέρεται στην 544/2004 Γνωμοδότηση του Ε' Τμήματος του ΝΣΚ με την οποία έγινε δεκτό το ανεκχώρητο «των συνταξιοδοτικών παροχών προς εκπλήρωση συμφωνίας αμοιβής μέσω εκχώρησης συντάξεων μεταξύ εντολοδόχου Δικηγόρου και εντολέα συνταξιούχου, η οποία καθίσταται ανενεργός και απολύτως άκυρη έναντι του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, ...» και διαβιβάζει τις αιτήσεις των δικηγόρων Α.-Σ.Κ. και Φ.Κ. υπ' αριθμ. πρωτ. 7941/4-9-2020 και Β.Ν. υπ' αριθμ. πρωτ. 193688/26-8-2020. Στην αίτηση των δικηγόρων Α.-Σ.Κ. και Φ.Κ. αναφέρεται ότι έχει εκδοθεί η υπ' αριθμ. 10437/2019 ήδη αμετάκλητη απόφαση του Μονομελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών και υποβάλλεται το αίτημα όπως ο ε-Ε.Φ.Κ.Α., σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 60 ν. 4194/2013, παρακρατήσει και αποδώσει στους δικηγόρους τη δικηγορική αμοιβή τους, συνολικού ποσοστού 8% (4% για έκαστον εκ των 2 δικηγόρων), επί των χρηματικών ποσών τα οποία α) αντιστοιχούν σε επιβληθείσες κατ' εφαρμογήν των ν. 4051/2012 (άρθρου 6 παρ. 1) και 4093/2012 (άρθρου πρώτου παρ. ΙΑ υποπαρ. ΙΑ.5 περ. 1) περικοπές κυρίων και επικουρικών συντάξεων συνταξιούχων εντολέων των και β) δικαιούνται οι τελευταίοι να εισπράξουν από τον ε-Ε.Φ.Κ.Α. κατ' εφαρμογήν των διατάξεων του άρθρου 114 ν. 4714/2020. Στα από 16-2-2016 εργολαβικά δίκης - εκχωρητήρια, που έχουν συνάψει οι δικηγόροι Φ.Κ. και Α.-Σ.Κ. αφ' ενός και οι εντολείς τους συνταξιούχοι του ιδιωτικού τομέα του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ αφ' ετέρου ρητά συμφωνήθηκε όπως η δικηγορική αμοιβή των δικηγόρων αυτών ορίζεται στο ανωτέρω (8%) ποσοστό «και σε περίπτωση καταβολής των απαιτήσεων με νομοθετική ρύθμιση εφάπαξ ή σε

περιοδικές παροχές.». Η αίτηση του δικηγόρου Β.Ν. α) τιτλοφορείται ως «αίτηση – αναγγελία εκχώρησης τμήματος απαίτησης – εργολαβικού δίκης (ά. 60 ν. 4194/2013)», β) έχει ως θέμα την παρακράτηση ποσοστού εργολαβικής αμοιβής – εκχώρησης απαίτησης από τα χρηματικά ποσά που θα δοθούν στους συνταξιούχους του ε-Ε.Φ.Κ.Α. δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 114 ν. 4714/2020 (όπως ισχύουν) και απόδοσή τους στον δικηγόρο εντολοδόχο και γ) έχει ως αίτημα όπως ο ε-Ε.Φ.Κ.Α., πριν από την καταβολή των χρηματικών ποσών στους εντολείς του, προβεί σε απευθείας παρακράτηση του εργολαβικού ποσοστού του (4% ή 5% κατά περίπτωση όπως αναφέρεται σε έκαστο των εργολαβικών δίκης πλέον ΦΠΑ) και περαιτέρω απόδοσή του στον υποδεικνυόμενο τραπεζικό λογαριασμό του. Με την ίδια αίτηση ο δικηγόρος αναγγέλλει ενώπιον του ε-Ε.Φ.Κ.Α., σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 60 ν. 4194/2013, τα - προηγουμένως κατατεθέντα στον Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών και στην αρμοδία Δ.Ο.Υ. - συνημμένα στην αίτηση 6.242 εργολαβικά δίκης – έγγραφα εκχώρησης απαίτησης. Όπως εκθέτει στην αίτησή του ο δικηγόρος Β.Ν.: Με τους 6.242 εντολείς του έχει συνάψει εργολαβικό δίκης – εκχώρηση απαίτησης για την αναδρομική δικαστική διεκδίκηση χρηματικών ποσών αντιστοιχούντων σε επιβληθείσες κατ' εφαρμογήν των ν. 4051/2012 (άρθρου 6 παρ. 1) και 4093/2012 (άρθρου πρώτου παρ. ΙΑ υποπαρ. ΙΑ.5 περ. 1) περικοπές κυρίων και επικουρικών συντάξεων συνταξιούχων του ιδιωτικού και του δημοσίου τομέα (ως επί το πλείστον πρώην εργαζομένων της ΔΕΗ ΑΕ) που αφορούν στο διάστημα από 11-6-2015 έως την δημοσίευση του ν. 4387/2016. Σε όλα αυτά τα εργολαβικά περιλαμβάνεται και ο εξής όρος: Ο εντολοδόχος θα λάβει από τον εντολέα ... το ποσοστό του επί του ολικού ποσού της απαιτήσεως του εντολέα που θα εισπραχθεί κατά οιοδήποτε τρόπο είτε κατόπιν δικαστικού αγώνα ... . Ο εντολέας προς εκτέλεση της εντολής εκχωρεί διά του παρόντος στον εντολοδόχο το ανωτέρω ποσοστό επ' αυτού που θα εισπραχθεί είτε δικαστικώς ... ή από τους αντιδίκους και ο εντολοδόχος δικαιούται να εισπράξει το ποσό αυτό απευθείας από τους οφειλέτες – αντιδίκους του εντολέως ... χωρίς την μεσολάβηση του εντολέα ... Κατόπιν των ανωτέρω υποβάλλεται το ερώτημα, «... εάν ο ε-ΕΦΚΑ νομιμοποιείται - υποχρεούται να παρακρατεί ποσοστό από τα ποσά που δικαιούται συνταξιούχος (αναδρομικά συντάξεων) και να το αποδίδει στον δικηγόρο που έχει εξουσιοδοτηθεί να το εισπράξει, από τον δικαιούχο – συνταξιούχο, με εργολαβικό δίκης.»

Από το ιστορικό που δίδεται προκύπτει, ότι η ερωτώσα υπηρεσία προβληματίζεται μεν για την ερμηνεία των διατάξεων του άρθρου 60 του Κώδικα Δικηγόρων και τη βάση αυτού υποχρέωσή της ή μη για την παρακράτηση του ποσοστού της αμοιβής των δικηγόρων που προβλέπεται στα εργολαβικά δίκης που της έχουν υποβληθεί, σε σχέση με τις διατάξεις του άρθρου 40 παρ. 3 του ν. 1846/1951 για το ανεκχώρητο των συνταξιοδοτικών παροχών όπως ερμηνεύτηκαν με την 544/2004 γνωμοδότηση ΝΣΚ.

Είναι δεδομένο όμως, ότι ο προβληματισμός της ερωτώσας υπηρεσίας εκτείνεται και στην παρακράτηση ή μη της ανωτέρω αμοιβής και επί των ποσών που υποχρεούται να καταβάλλει στους δικαιούχους δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 114 παρ. 1 του ν. 4714/2020, καθώς και της κ.υ.α. Φ. 11321/35005/1528/13.10.2020 (Β' 4536) των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, τις οποίες εφαρμόζει στην προκειμένη περίπτωση στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της. Τα εν λόγω ποσά αντιστοιχούν στις περικοπές και μειώσεις των κύριων συντάξεων των συνταξιούχων του ιδιωτικού τομέα. Αντίστοιχος προβληματισμός για παρακράτηση τέτοιας αμοιβής, προφανώς και ανακύπτει για την ερωτώσα υπηρεσία αναφορικά και με την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 33 ν. 4734/2020 και της κ.υ.α. Φ. 11321/37311/1610/13.10.2020 (Β' 4536) των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, οι οποίες επιβάλλουν την επιστροφή ποσών που αντιστοιχούν σε περικοπές και μειώσεις κύριων συντάξεων συνταξιούχων του Δημοσίου. Τούτο δε διότι το ερώτημα υποβάλλεται κατόπιν των αναφερόμενων αιτήσεων των δικηγόρων, στις οποίες επισυνάπτονται, μεταξύ άλλων, και εργολαβικά δίκης που αφορούν πολιτικούς συνταξιούχους του Δημοσίου.

Με τα δεδομένα αυτά, για την απάντηση στο ερώτημα πρέπει προεχόντως να εξεταστεί η ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 60 του Κώδικα Δικηγόρων σε σχέση με τις διατάξεις, δυνάμει των οποίων καταβάλλονται τα ποσά επί των οποίων υπολογίζεται η παρακράτηση του επίμαχου ποσοστού της δικηγορικής αμοιβής, δηλ. των άρθρων 114 ν. 4714/2020 και 33 ν. 4734/2020, δευτερευόντως δε σε σχέση με τις διατάξεις του άρθρου 40 παρ. 3 του α.ν. 1846/1951 (όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή του με το άρθρο 15 παρ. 1 του ν. 4476/1965).

Οι διατάξεις που ενδιαφέρουν το ερώτημα παρατίθενται κατά χρονολογική σειρά ως εξής :

Νομοθετικό πλαίσιο

2. Ο α.ν. 1846/1951 «περί κοινωνικών ασφαλίσεων» (Α' 179) ορίζει στο άρθρο 40 παρ. 3 αυτού, όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 15 του ν. 4476/1965 (Α' 103), ότι:

Άρθρον 40: 1. ... 2. ... 3. Αι εις χρήμα παροχαί του ΙΚΑ δεν εκχωρούνται ουδέ κατάσχονται. Εξαιρετικώς επιτρέπεται η κατάσχεσις μέχρι του 1/4 του ποσού της συντάξεως λόγω διατροφής συζύγου, κατιόντων ή ανιόντων. Αντίθετος γενική ή ειδική διάταξις της κειμένης νομοθεσίας, δεν ισχύει ως προς το ΙΚΑ.»

3. Το ν.δ. 91/1969 «Περί αστικής προστασίας των παροχών κοινωνικής ασφαλίσεως» (Α' 5) προβλέπει, στο άρθρο μόνο παρ. 1, 2 και 3 αυτού, τα ακόλουθα:

«1. Αι εις χρήμα και εις είδος παροχαί προς τους ησφαλισμένους και συνταξιούχους των οργανισμών κοινωνικής ασφαλίσεως δεν εκχωρούνται ουδέ κατάσχονται. 2. Εξαιρετικώς επιτρέπεται η κατάσχεσις μέχρι του 1/4 του ποσού της συντάξεως λόγω διατροφής συζύγου, κατιόντων ή ανιόντων. ... 3. .... Αντίθετος προς τας διατάξεις του παρόντος γενική ή ειδική διάταξις της κειμένης νομοθεσίας δεν ισχύει.»

4. Ο ν. 4194/2013 «Κώδικας Δικηγόρων» (Α' 208) ορίζει στα άρθρα 60 παρ. 1, 2, 3, 4 και 166 παρ. 1, 2 και 3 αυτού τα εξής:

«Άρθρο 60

Εργολαβικό δίκης

1. Επιτρέπεται η κατάρτιση έγγραφης συμφωνίας, η οποία εξαρτά την αμοιβή ή το είδος αυτής από την έκβαση της δίκης ή του αποτελέσματος της εργασίας ή από οποιαδήποτε άλλη αίρεση, όπως επίσης και συμφωνία, με την οποία εκχωρείται ή μεταβιβάζεται μέρος του αντικειμένου της δίκης ή της εργασίας, ως αμοιβή (εργολαβικό δίκης). Αυτή η συμφωνία δεν μπορεί να υπερβαίνει το 20% του αντικειμένου της δίκης. Σε περίπτωση που συμπράττουν πέραν του ενός δικηγόροι, το ως άνω ποσοστό δεν μπορεί να υπερβαίνει το 30%. Σε συμφωνία, που εξαρτά την αμοιβή από το αποτέλεσμα της δίκης, η αμοιβή εισπράττεται είτε από το ίδιο το προϊόν της δίκης είτε από την υπόλοιπη περιουσία του εντολέα. Ο πληρεξούσιος δικηγόρος έχει προνόμιο μόνο στο προϊόν της δίκης. Δεν επιτρέπεται, με ποινή ακυρότητας, κάθε εκχώρηση του προϊόντος της δίκης ή

οποιαδήποτε άλλη μεταβίβασή του εν ζωή ή με αιτία το θάνατο ή με κατάσχεση, μέχρι το ποσό ή την αξία που δικαιούται ο δικηγόρος.

2. Η συμφωνία βάσει της οποίας εξαρτάται η αμοιβή του δικηγόρου από την έκβαση της δίκης και η οποία αναφέρεται σε υποθέσεις από ζημίες αυτοκινήτων, απαλλοτριώσεις ή σε μισθούς, ημερομίσθια, πρόσθετες αμοιβές για υπερωρίες, εργασία νυκτερινή ή σε Κυριακές ή εορτές, δώρα, αντίτιμο για άδεια ή επίδομα αδείας, αποζημίωση για καταγγελία της σύμβασης εργασίας και γενικά σε απαιτήσεις που ανάγονται σε εργασιακή σύμβαση υπαλλήλων, εργατών ή υπηρετών ή σε αποδοχές γενικά μονίμων δημοσίων υπαλλήλων ή υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. σε όποια δικαιοδοσία κι αν υπάγονται καταρτίζεται εγγράφως και γνωστοποιείται στο Δικηγορικό Σύλλογο, του οποίου είναι μέλος ο δικηγόρος, οποτεδήποτε και σε κάθε περίπτωση πριν από την άσκηση ή ικανοποίηση της οποιασδήποτε αξίωσης του δικηγόρου κατά του εντολέα. Η γνωστοποίηση γίνεται με προσκόμιση δύο πρωτοτύπων, συντάσσεται δε πράξη κάτω από το ένα πρωτότυπο, το οποίο παραλαμβάνει ο δικηγόρος. Το άλλο πρωτότυπο παραμένει στα αρχεία του Συλλόγου και καταχωρείται αμέσως σε ειδικό βιβλίο.

3. Η αναγγελία της εκχώρησης του τμήματος της απαίτησης για την κάλυψη της αμοιβής του δικηγόρου γίνεται με κοινοποίηση του σχετικού συμφωνητικού στον οφειλέτη, οποτεδήποτε πριν από την πληρωμή της απαίτησης. Όταν οφειλέτης είναι το Ελληνικό Δημόσιο, η αναγγελία γίνεται με υποβολή του εκχωρητικού εγγράφου στον οικείο Υπουργό και στην αρμόδια για την εκκαθάριση της δαπάνης Υπηρεσία Δημοσιονομικού Ελέγχου, χωρίς να τηρούνται οι διατυπώσεις του άρθρου 95 του ν. 2362/1995 (Α' 247), ως ισχύει. Για τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και ασφαλιστικούς οργανισμούς το πιο πάνω έγγραφο γνωστοποιείται στον νόμιμο εκπρόσωπό τους και στην αρμόδια για την πληρωμή της δαπάνης υπηρεσία του νομικού προσώπου. Σε κάθε περίπτωση, η γνωστοποίηση του εκχωρητικού εγγράφου γίνεται και στην αρμόδια για τη φορολόγηση του δικηγόρου Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία. Η παρακράτηση και απόδοση της αμοιβής του δικηγόρου γίνεται από το αρμόδιο για πληρωμή της απαίτησης όργανο του Δημοσίου ή του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου.

4. Η παραπάνω συμφωνία, που εξαρτά την αμοιβή από την έκβαση της δίκης, ισχύει μόνο όταν ο δικηγόρος ανέλαβε την υποχρέωση να διεξάγει τη δίκη μέχρι τελεσιδικίας, χωρίς να λάβει κάποια αμοιβή σε περίπτωση αποτυχίας, ο ίδιος ή ο συμπληρεξούσιος ή

υποκατάστατος του. Τυχόν συμφωνία των μερών για την καταβολή εξόδων δεν ανατρέπει την ισχύ του εργολαβικού δίκης.»

«Άρθρο 166

Τελικές διατάξεις

1. Οι διατάξεις του Κώδικα είναι ειδικές έναντι κάθε άλλης διάταξης.
2. Από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καταργείται ο Κώδικας περί Δικηγόρων, όπως αυτός έχει κυρωθεί με το ν.δ. 3026/1954 (Α' 235).
3. Ο νόμος αυτός, με την επιφύλαξη του άρθρου 165 του Κώδικα, ισχύει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.».
5. Ο ν. 4387/2016 «Ενιαίο Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλειας - Μεταρρύθμιση ασφαλιστικού - συνταξιοδοτικού συστήματος -...» (Α' 85) προβλέπει στα άρθρα 1B, που προστέθηκε με το άρθρο 21 του ν. 4670/2020 (Α' 43) και 55 παρ. 1 και 2 αυτού ότι:

«Άρθρο 1B

Πηγές και φύση κανόνων

1. Οι κανόνες κοινωνικής ασφάλισης αφορούν στο κοινωνικό (γενικό) συμφέρον και είναι αναγκαστικής εφαρμογής. Οι κανόνες κοινωνικής ασφάλισης έχουν πρωταρχική πηγή το Σύνταγμα, θεσπίζονται με νόμο και με πράξεις κανονιστικού περιεχομένου κατ' εξουσιοδότηση νόμου.
2. Οι κανόνες για την απονομή της σύνταξης των δημοσίων λειτουργών, υπαλλήλων και στρατιωτικών έχουν πρωταρχική πηγή το Σύνταγμα και θεσπίζονται με νόμο, κατόπιν διατύπωσης της προβλεπόμενης στο άρθρο 73 παράγραφος 2 του Συντάγματος γνωμοδότησης του Ελεγκτικού Συνεδρίου. ...

Άρθρο 55

Ασφαλιστέα πρόσωπα

1. Στην ασφάλιση του Ε.Φ.Κ.Α. υπάγονται υποχρεωτικά:
  - α. Οι μέχρι την ένταξη ασφαλισμένοι και συνταξιούχοι και τα προστατευόμενα μέλη των οικογενειών αυτών των εντασσόμενων φορέων, τομέων, κλάδων και λογαριασμών, καθώς και οι ασφαλισμένοι και συνταξιούχοι του Δημοσίου και τα προστατευόμενα μέλη των οικογενειών αυτών, οι οποίοι καθίστανται αντιστοίχως ασφαλισμένοι και συνταξιούχοι του Ε.Φ.Κ.Α.».

6. Ο ν. 4714/2020 «Φορολογικές παρεμβάσεις ... και άλλες διατάξεις» (Α' 148) ορίζει, στο άρθρο 114 παρ. 1, 2, 3, 4 και 5 αυτού, όπως αντικαταστάθηκε, αφότου ίσχυσε, με το άρθρο 34 του ν. 4734/2020 (Α' 196/8.10.2020), ότι:

«Άρθρο 114

Καταβολή ποσών μειώσεων συντάξεων ιδιωτικού τομέα

1. Ποσά, τα οποία αντιστοιχούν σε περικοπές και μειώσεις κύριων συντάξεων συνταξιούχων του ιδιωτικού τομέα, οι οποίες επιβλήθηκαν κατ' εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 4051/2012 (Α' 40), της υπ' αρ. 476/28.2.2012 κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας (Β' 499) και της περ. 1 της υποπαρ. ΙΑ.5 της παρ. ΙΑ' του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 (Α' 222) και αφορούν το χρονικό διάστημα από 11.6.2015 και μέχρι τη δημοσίευση του ν. 4387/2016 (Α' 185), καταβάλλονται άτοκα στους δικαιούχους.

2. Τα καταβαλλόμενα ποσά της παρ. 1 είναι ανεκχώρητα και ακατάσχετα στα χέρια του Δημοσίου ή τρίτων, κατά παρέκκλιση κάθε γενικής και ειδικής διάταξης, δεν δεσμεύονται και δεν συμψηφίζονται με βεβαιωμένα χρέη προς τη Φορολογική Διοίκηση και το Δημόσιο εν γένει, τους Δήμους, τις Περιφέρειες, τα Ασφαλιστικά Ταμεία ή τα Πιστωτικά Ιδρύματα. Κατά την καταβολή των ποσών της παρ. 1 δεν διενεργείται παρακράτηση φόρου, σύμφωνα με το άρθρο 60 του ν. 4172/2013 (Α' 167), ούτε παρακράτηση ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 43Α του ν. 4172/2013.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ρυθμίζονται ο τρόπος, η διαδικασία και οι λεπτομέρειες καταβολής των προς επιστροφή ποσών, η οποία ολοκληρώνεται μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2020.

4. Με την καταβολή των ποσών της παρ. 1 οι αξιώσεις των συνταξιούχων του ιδιωτικού τομέα για ποσά που αντιστοιχούν σε περικοπές, μειώσεις και καταργήσεις κύριων, επικουρικών συντάξεων, επιδομάτων αδείας και εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα, κατά το χρονικό διάστημα από τις 11.6.2015 έως τη δημοσίευση του ν. 4387/2016, δυνάμει του ν. 4051/2012 και του ν. 4093/2012, αποσβένονται.

5. Η παρ. 4 δεν καταλαμβάνει τις εκκρεμείς ενώπιον των δικαστηρίων δίκες κατά τον χρόνο της δημοσίευσης του παρόντος, ως προς τις αξιώσεις που υπερβαίνουν το καταβαλλόμενο ποσό της παρ. 1.»

7. Κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 114 ν. 4714/2020 εκδόθηκε η υπ' αριθμ. Φ.11321/35005/1528/13-10-2020 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων «Επιστροφή ποσών μειώσεων συντάξεων ιδιωτικού τομέα», στα άρθρα 1, 2, 4 και 5 της οποίας ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 1

Πεδίο Εφαρμογής

Επιστρέφονται αναδρομικά ποσά συντάξεων και προσυνταξιοδοτικών παροχών που αντιστοιχούν στις πραγματοποιηθείσες μειώσεις των κύριων συντάξεων για το χρονικό διάστημα από 11.06.2015 έως και 12.05.2016, οι οποίες θεσπίστηκαν με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 4051/2012 (Α' 40) και τις διατάξεις της περ. 1 της υποπαρ. ΙΑ.5 της παρ. ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 (Α' 222), καθώς και με τις διατάξεις της υπ' αρ. 476/28-02-2012 απόφασης των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας (Β' 499).

Άρθρο 2

Δικαιούχοι

1. Δικαιούχοι επιστροφής αναδρομικών ποσών είναι κατά το χρονικό διάστημα που ορίζεται στο άρθρο 1 της παρούσας:

(α.) Οι συνταξιούχοι όλων των φορέων, τομέων, κλάδων και λογαριασμών κύριας ασφάλισης που εντάχθηκαν στον κλάδο κύριας ασφάλισης και λοιπών παροχών του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-ΕΦΚΑ) σύμφωνα με το άρθρο 51 του ν. 4387/2016 (Α' 85), καθώς και οι συνταξιούχοι της Τράπεζας της Ελλάδος, εξαιρουμένων των συνταξιούχων του Δημοσίου, και των συνταξιούχων υπαλλήλων των ΟΤΑ και των ΝΠΔΔ που διέπονται από το ίδιο με τους δημοσίους υπαλλήλους συνταξιοδοτικό καθεστώς, είτε οι συντάξεις τους βάρυναν το Δημόσιο είτε βάρυναν τους οικείους φορείς, καθώς και των συνταξιούχων υπαλλήλων του Οργανισμού Σιδηροδρόμων Ελλάδος και των Ασφαλιστικών Ταμείων του προσωπικού των Σιδηροδρομικών Δικτύων, που διέπονται από το καθεστώς του ν.δ. 3395/1955 (Α' 276), για το χρονικό διάστημα του άρθρου 1 της παρούσας.

(β.) Οι συνταξιούχοι προσυνταξιοδοτικού καθεστώτος του τέως Ενιαίου Ταμείου Ασφάλισης Τραπεζοϋπαλλήλων (ΕΤΑΤ) και του τέως Ενιαίου Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης Μισθωτών (ΕΤΕΑΜ). Τα αναδρομικά ποσά που επιστρέφονται στους

συνταξιούχους του προσυνταξιοδοτικού καθεστώτος, αντιστοιχούν στις μειώσεις που εφαρμόστηκαν στο 50% του συνολικού ποσού της προσυνταξιοδοτικής παροχής, το οποίο αντιστοιχεί σε κύρια σύνταξη, κατ' εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 4051/2012 (Α' 40) και τις διατάξεις της περ. 1 της υποπαρ. ΙΑ.5 της παρ. ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 (Α' 222) για το χρονικό διάστημα του άρθρου 1 της παρούσας.

(γ) Οι συνταξιούχοι του πρώην Ναυτικού Απομαχικού Ταμείου (ΝΑΤ), αναφορικά με τις μειώσεις που επιβλήθηκαν στις κύριες συντάξεις τους με βάση την υπ' αρ. 476/28-02-2012 (Β' 499) απόφαση των Υπουργών Οικονομικών Ανάπτυξης Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, για το χρονικό διάστημα του άρθρου 1 της παρούσας.

2. ... 3. ... 4. ....

Άρθρο 4

Φορέας καταβολής

1. Ο e-ΕΦΚΑ, ως οιονεί καθολικός διάδοχος των εντασσόμενων σε αυτόν πρώην φορέων, τομέων, κλάδων και λογαριασμών κατά τα άρθρα 53 επ. του ν. 4387/2016, διενεργεί επιστροφές στους συνταξιούχους που υπάγονται σε αυτόν.

2. ....

Άρθρο 5

Τρόπος και χρόνος καταβολής

1. Η καταβολή των επιστρεπτέων από τον e-ΕΦΚΑ ποσών γίνεται με εφάπαξ καταβολή μέχρι την 31.12.2020. 2. ... 3. Τα ανωτέρω ποσά καταβάλλονται άτοκα στους δικαιούχους. 4. Τα ανωτέρω ποσά είναι ανεκχώρητα και ακατάσχετα στα χέρια του Δημοσίου ή τρίτων. ... 5. .... 6. ....»

8. Στο άρθρο 33 παρ. 1, 2, 3, 4 και 5 του ν. 4734/2020 «τροποποίηση του ν. 4557/2018 (Α' 139) ... και λοιπές διατάξεις» προβλέπονται τα ακόλουθα:

« Άρθρο 33

Καταβολή ποσών μειώσεων συντάξεων Δημοσίου και Ν.Π.Δ.Δ.

1. Ποσά, τα οποία αντιστοιχούν σε περικοπές και μειώσεις κύριων συντάξεων συνταξιούχων του Δημοσίου, οι οποίες επιβλήθηκαν κατ' εφαρμογή της υποπαρ. Β3 της παρ. Β' του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 (Α' 222) και αφορούν το χρονικό διάστημα από τις 11.6.2015 και μέχρι τη δημοσίευση του ν. 4387/2016 (Α' 85), καταβάλλονται άτοκα στους δικαιούχους.

2. Τα καταβαλλόμενα ποσά της παρ. 1 είναι ανεκχώρητα και ακατάσχετα στα χέρια του Δημοσίου ή τρίτων, κατά παρέκκλιση κάθε γενικής και ειδικής διάταξης, δεν δεσμεύονται και δεν συμψηφίζονται με βεβαιωμένα χρέη προς τη Φορολογική Διοίκηση και το Δημόσιο εν γένει, τους Δήμους, τις Περιφέρειες, τα Ασφαλιστικά Ταμεία ή τα Πιστωτικά Ιδρύματα. Κατά την καταβολή των ποσών της παρ. 1 δεν διενεργείται παρακράτηση φόρου, σύμφωνα με το άρθρο 60 του ν. 4172/2013 (Α' 167), ούτε παρακράτηση ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 43Α του ν. 4172/2013.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ρυθμίζονται ο τρόπος, η διαδικασία και οι λεπτομέρειες καταβολής των προς επιστροφή ποσών, η οποία ολοκληρώνεται έως την 31η Δεκεμβρίου 2020.

4. Με την καταβολή των ποσών της παρ. 1 οι αξιώσεις των συνταξιούχων του Δημοσίου για ποσά που αντιστοιχούν σε περικοπές, μειώσεις και καταργήσεις κύριων, επικουρικών συντάξεων, επιδομάτων αδειάς και εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα, για το χρονικό διάστημα από 11.6.2015 έως τη δημοσίευση του ν. 4387/2016, δυνάμει του ν. 4093/2012, αποσβένονται.

5. Η παρ. 4 δεν καταλαμβάνει τις εκκρεμείς ενώπιον των δικαστηρίων δίκες κατά τον χρόνο της δημοσίευσης του παρόντος, ως προς τις αξιώσεις που υπερβαίνουν το καταβαλλόμενο ποσό της παρ. 1.

6. Οι διατάξεις του παρόντος εφαρμόζονται αναλόγως και για τους υπαλλήλους των Ο.Τ.Α. και των άλλων Ν.Π.Δ.Δ. που διέπονται από το ίδιο με τους δημοσίους υπαλλήλους συνταξιοδοτικό καθεστώς είτε οι συντάξεις τους βαρύνουν το Δημόσιο είτε τους οικείους φορείς, καθώς και για το προσωπικό του Οργανισμού Σιδηροδρόμων Ελλάδος και των υπαλλήλων των ασφαλιστικών Ταμείων του προσωπικού των Σιδηροδρομικών Δικτύων, που διέπονται από το καθεστώς του ν.δ. 3395/1955 (Α' 276).»

9. Κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 33 ν. 4714/2020 εκδόθηκε η υπ' αριθμ. Φ.11321/37311/1610/13-10-2020 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων «Επιστροφή ποσών μειώσεων συντάξεων δημοσίου τομέα», στα άρθρα 1, 2, 4 και 5 της οποίας ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 1

Πεδίο Εφαρμογής

Επιστρέφονται αναδρομικά ποσά συντάξεων που αντιστοιχούν στις πραγματοποιηθείσες μειώσεις των κύριων συντάξεων για το χρονικό διάστημα από 11.06.2015 έως και 12.05.2016, οι οποίες θεσπίστηκαν με τις διατάξεις της υποπαρ. Β3 της παρ. Β του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 (Α` 222).

Άρθρο 2

Δικαιούχοι

1. Δικαιούχοι επιστροφής αναδρομικών ποσών είναι οι κατά το χρονικό διάστημα που ορίζεται στο άρθρο 1 της παρούσας συνταξιούχοι του Δημοσίου και οι συνταξιούχοι υπάλληλοι των ΟΤΑ και των ΝΠΔΔ που διέπονται από το ίδιο με τους δημοσίους υπαλλήλους συνταξιοδοτικό καθεστώς, είτε οι συντάξεις τους βαρύνουν το Δημόσιο, είτε τους οικείους φορείς, καθώς και οι συνταξιούχοι υπάλληλοι του Οργανισμού Σιδηροδρόμων Ελλάδος και των ασφαλιστικών Ταμείων του προσωπικού Σιδηροδρομικών Δικτύων, που διέπονται από το καθεστώς του ν.δ. 3395/1955 (Α` 276) και οι οποίοι εντάχθηκαν στον κλάδο κύριας ασφάλισης και λοιπών παροχών του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ε-ΕΦΚΑ), σύμφωνα με το άρθρο 51 του ν. 4387/2016 (Α` 85), καθώς και οι συνταξιούχοι της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016. 2. .... 3. .... 4. ....

Άρθρο 4

Φορέας καταβολής

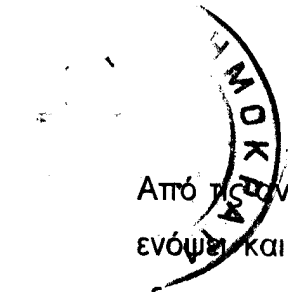
1. Ο ε-ΕΦΚΑ, στον οποίο περιήλθαν σύμφωνα με το άρθρο 51 του ν. 4387/2016 οι εν γένει αρμοδιότητες που αφορούν στις συντάξεις του Δημοσίου διενεργεί επιστροφές στους συνταξιούχους που υπάγονται σε αυτόν, καθώς και στους συνταξιούχους της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016.

Άρθρο 5

Τρόπος και χρόνος καταβολής

1. Η καταβολή των επιστρεπτέων από τον ε-ΕΦΚΑ ποσών γίνεται με εφάπαξ καταβολή μέχρι την 31η.12.2020. 2. .... 3. .... 4. Τα ανωτέρω ποσά είναι ανεκχώρητα και ακατάσχετα στα χέρια του Δημοσίου ή τρίτων. Δεν δεσμεύονται και δεν συμψηφίζονται με βεβαιωμένα χρέη προς τη Φορολογική Διοίκηση και το Δημόσιο εν γένει, τους Δήμους, τις Περιφέρειες, τα ασφαλιστικά Ταμεία ή τα Πιστωτικά Ιδρύματα. 5. .... 6. .... »

Ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων

Από τις ανωτέρω διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου στο οποίο εντάσσονται και του σκοπού που εξυπηρετούν, συνάγονται κατά την ομόφωνη γνώμη του Τμήματος, τα ακόλουθα:

10. Η νομοθετική εξουσία δύναται με νέους κανόνες να ρυθμίζει έννομες σχέσεις και δικαιώματα που αποκτήθηκαν δυνάμει προϊσχυσάντων νόμων ή να προσδίδει σε προϋφιστάμενα πραγματικά περιστατικά έννομες συνέπειες τις οποίες αυτά δεν είχαν κατά το προϊσχύσαν δίκαιο (Εφ. Αθ. 5537/1989: ΤΝΠ «Νόμος»).

11. Από τις περί αμοιβής διατάξεις του Κώδικα Δικηγόρων, οι οποίες αποσκοπούν όχι μόνο στην προστασία του δικηγόρου ως εργαζομένου αλλά και στην κατοχύρωση του κύρους του ως θεράποντος του δημοσίου συμφέροντος, συνάγεται ότι η αμοιβή του δικηγόρου ως άμισθου δημόσιου λειτουργού, που έχει την αντιπροσώπευση και υπεράσπιση του εντολέα του ενώπιον των δικαστηρίων και κάθε δημοσίας αρχής, ρυθμίζεται με συμφωνία αυτού και του εντολέα του, η οποία μπορεί να αφορά σε μία μόνο κατ' ιδίαν πράξη ή στο σύνολο των πράξεων που αφορούν συγκεκριμένη υπόθεση (ΟΛΑΠ 2/2008, ΑΠ 957/2014, 1309/2012, ΝΣΚ 221/2017).

12. Κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 60 του Κώδικα Δικηγόρων μεταξύ του δικηγόρου και του εντολέα του επιτρέπεται ειδική συμφωνία εξαρτώσα την αμοιβή ή το είδος αυτής από την έκβαση της δίκης ή του αποτελέσματος ή από οιαδήποτε άλλη αίρεση (πρβλ. ΑΠ 65/2010, 1512/2010, 396/2008, ΝΣΚ 221/2017), καθώς και συμφωνία περί αμοιβής με εκχώρηση ή μεταβίβαση μέρους του αντικειμένου της δίκης (που δεν μπορεί να υπερβαίνει ποσοστιαίως το 20% αυτής), κατά δε την παράγραφο 4 του ίδιου άρθρου, η πιο πάνω συμφωνία (εργολαβικό δίκης), που εξαρτά την αμοιβή από την έκβαση της δίκης, τότε μόνον ισχύει, όταν ο δικηγόρος ανέλαβε την υποχρέωση να διεξαγάγει τη δίκη μέχρι τελεσιδικίας χωρίς σε περίπτωση αποτυχίας να λάβει κάποια αμοιβή.

13. Στο πλαίσιο της μεταξύ του εντολέα και του δικηγόρου συμφωνίας είναι δυνατόν να συμφωνηθεί και ότι ο εντολέας εκχωρεί στον εντολοδόχο δικηγόρο, προς είσπραξη της συμφωνηθείσης αμοιβής του, ποσοστό της (αποτελούσης αντικείμενο της δίκης) απαίτησής του κατά του αντιδίκου του (ΝΣΚ 221/2017, 544/2004). Στην περίπτωση αυτή πρόκειται για καταπιστευτική εκχώρηση και η είσπραξη της συμφωνημένης με τη σύμβαση αμοιβής του δικηγόρου («εργολαβία δίκης») πραγματοποιείται αμέσως από το

προϊόν της δίκης μετά την τελεσιδικία, χωρίς η εκχωρηθείσα απαίτηση να διέλθει από την περιουσία του εκχωρητή (πρβλ. ΑΠ 423/2000, ΝΣΚ 221/2017, 544/2004). Η σύμβαση εκχώρησης γενικά αναγνωρίζεται ως δικαιοπραξία εκπαιητική, γιατί έχει ως άμεσο αποτέλεσμα την απώλεια της απαίτησης του εκχωρητή υπέρ του εκδοχέα (ΝΣΚ 544/2004).

14. Η σύμβαση αμοιβής («εργολαβία δίκης») είναι υποσχετική δικαιοπραξία και τελεί υπό την αναβλητική αίρεση της επιτυχημένης έκβασης της δίκης (ΑΠ 1373/2007, 48/2006, ΝΣΚ 221/2017). Ο δικηγόρος μετά την πλήρωση της αναβλητικής αυτής αίρεσης δεν αποκτά αυτοδικαίως το ποσοστό επί του αντικειμένου της δίκης που συνιστά την αμοιβή του, αλλά έχει ενοχική αξίωση έναντι του πελάτη του για τη μεταβίβαση ή την καταβολή του ποσοστού αυτού (ΝΣΚ 221/2017, πρβλ. ΝΣΚ 544/2004), εκτός αν έχει γίνει η κατά τα άνω εκχώρηση μέρους του αντικειμένου της δίκης, οπότε δικαιούται ο Δικηγόρος να παρακρατήσει το συμφωνημένο ποσοστό της αμοιβής του από το ποσό που εισέπραξε για λογαριασμό του πελάτη του, ως προϊόν της δίκης (ΑΠ 423/2000: ΤΝΠ «Νόμος», ΝΣΚ 544/2004).

15. Με τις διατάξεις του άρθρου 114 του ν. 4714/2020 προβλέφθηκε η άτοκη προς τους συνταξιούχους του ιδιωτικού τομέα των προ του e-ΕΦΚΑ οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης επιστροφή των ποσών που αντιστοιχούν στις κατ' εφαρμογήν της παραγράφου 1 του άρθρου 6 του ν. 4051/2012 (Α' 40) και της περιπτώσεως 1 της υποπαραγράφου ΙΑ.5 της παραγράφου ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 (Α' 222) επιβληθείσες περικοπές και μειώσεις που αφορούν στο διάστημα από 11.6.2015 (επομένη της δημοσίευσης των υπ' αριθμ. 2287 και 2288/2015 αποφάσεων της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας) έως 12.5.2016 (δημοσίευση ν. 4387/2016). Με τις διατάξεις αυτές επιχειρήθηκε η συμμόρφωση του νομοθέτη προς τα σχετικώς κριθέντα από την Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας (αποφάσεις με αριθμ. 1439/2020 και 2287-2288/2015). Με το άρθρο 34 παρ. 1 του ν. 4734/2020, που αντικατέστησε από τότε που ίσχυσε το ως άνω άρθρο (114 του ν. 4714/2020), ορίστηκε ότι θα καταβληθούν επιπρόσθετα και στους συνταξιούχους του Ναυτικού Απομαχικού Ταμείου (Ν.Α.Τ.) ποσά τα οποία αντιστοιχούν σε περικοπές και μειώσεις των κυρίων συντάξεών τους οι οποίες τους είχαν επιβληθεί κατ' εφαρμογήν της υπ' αριθμ. 476/28-2-2012 (Β'499) κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης,

A handwritten signature in black ink is written over a circular stamp. The stamp contains some illegible text and a star symbol. The signature appears to be a stylized name, possibly starting with 'Α'.

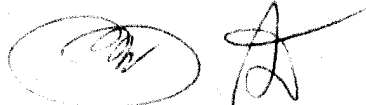

Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και αφορούν εξίσου στο διάστημα από 11.6.2015 έως τη δημοσίευση ν. 4387/2016, ενώ, με την παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου (34) του νόμου τούτου (4734/2020), ορίστηκε, μεταξύ άλλων, ότι τα καταβαλλόμενα ποσά της παραγράφου 1, είναι ανεκχώρητα και ακατάσχετα στα χέρια του Δημοσίου ή τρίτων, κατά παρέκκλιση κάθε γενικής και ειδικής διάταξης. Σημειωτέον ότι τα ίδια, όσον αφορά στο ανεκχώρητο και ακατάσχετο των ποσών αυτών, ορίζονται και στο άρθρο 5 παρ. 4 της εκδοθείσας, κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 114 του ν. 4714/2020, υπ' αριθμ. Φ. 11321/35005/1528/13-10-2020 κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.

16. Με το άρθρο 33 του ν. 4734/2020 εισήχθησαν ρυθμίσεις ομοίου περιεχομένου με τις ως άνω ισχύουσες για τους συνταξιούχους του ιδιωτικού τομέα, με αντικείμενο την, προς τους συνταξιούχους του Δημοσίου και τους συνταξιούχους τους διεπόμενους από το ίδιο με τους δημοσίους υπαλλήλους συνταξιοδοτικό καθεστώς (πρώην υπαλλήλους των ΟΤΑ και άλλων ΝΠΔΔ), καθώς επίσης και τους συνταξιούχους (πρώην υπαλλήλους του Οργανισμού Σιδηροδρόμων Ελλάδας και των ασφαλιστικών Ταμείων του προσωπικού των Σιδηροδρομικών Δικτύων) τους διεπόμενους από το καθεστώς του ν. δ. 3395/1955, επιστροφή των αναγομένων στο διάστημα από 11.6.2015 έως 12.5.2016 ποσών των περικοπών που είχαν επιβληθεί στις συντάξεις τους σύμφωνα με τις διατάξεις των υποπαραγράφων Β.3 (για τους συνταξιούχους του Δημοσίου) και Β.9 (για τις λοιπές διεπόμενες από το ίδιο συνταξιοδοτικό καθεστώς κατηγορίες) της παραγράφου Β του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012. Με τις αμέσως ανωτέρω διατάξεις, σύμφωνα με την οικεία αιτιολογική έκθεση, υιοθετήθηκε, για λόγους ισότητας και κατ' εκτίμηση των τρεχουσών κοινωνικοοικονομικών συνθηκών και του δημοσίου συμφέροντος, ρύθμιση αντίστοιχη προς αυτή των συνταξιούχων του ιδιωτικού τομέα. Συγκεκριμένα ο νομοθέτης, λαμβάνοντας υπόψη τα πρακτικά της 5^{ης} γενικής συνεδρίασης της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου της 29^{ης}/3^{ου}/2017, με τα οποία κρίθηκαν συνταγματικές οι μειώσεις των κύριων συντάξεων των συνταξιούχων του Δημοσίου που επήλθαν με το άρθρο 6 παρ. 1 του ν. 4051/2012, θέσπισε την άτοκη καταβολή ποσών στους συνταξιούχους του Δημοσίου και των Ν.Π.Δ.Δ., προς αποκατάσταση των μειώσεων που επιβλήθηκαν στις κύριες συντάξεις τους, κατ' εφαρμογή του άρθρου πρώτου παρ. Β υποπαρ. Β3 του ν. 4093/2012, για το διάστημα

από 11.6.2015 και μέχρι τη δημοσίευση του ν. 4387/2016. Ομοίως, με την παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου του νόμου τούτου (4734/2020), ορίσθηκε ρητά, μεταξύ άλλων, ότι τα καταβαλλόμενα ποσά της παραγράφου 1, είναι ανεκχώρητα και ακατάσχετα στα χέρια του Δημοσίου ή τρίτων, κατά παρέκκλιση κάθε γενικής και ειδικής διάταξης. Τα ίδια, αναφορικά με το ανεκχώρητο και ακατάσχετο των ποσών αυτών, ορίσθηκαν και με το άρθρο 5 παρ. 4 της εκδοθείσας, κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 33 του ν. 4734/2020, υπ' αριθμ. Φ. 11321/37311/1610/13-10-2020 κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.

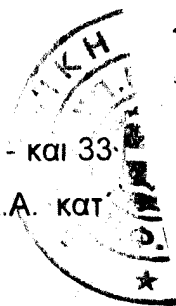
17. Συνεπώς, το κατά παρέκκλιση κάθε γενικής και ειδικής διάταξης ανεκχώρητο των αποτελούντων αντικείμενο του προκειμένου ερωτήματος χρηματικών ποσών, προβλέπεται ρητά από τις αναγκαστικού δικαίου διατάξεις της παραγράφου 2 των άρθρων 33 του ν. 4734/2020 και 114 του ν. 4714/2020, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 34 του ν. 4734/2020, καθώς και από τις εκτεθείσες κοινές υπουργικές αποφάσεις, που εκδόθηκαν κατ' εξουσιοδότησή τους, δηλαδή από διατάξεις ειδικότερες και μεταγενέστερες της διάταξης του άρθρου 60 του ν. 4194/2013 (Κώδικα Δικηγόρων). Εξάλλου και όπως τονίζεται στην οικεία αιτιολογική έκθεση, το ανεκχώρητο των χρηματικών ποσών του ερωτήματος θεσπίστηκε προκειμένου να προστατευθεί περαιτέρω το εισόδημα των συνταξιούχων και να διασφαλιστεί το αναγκαίο και κατάλληλο βιοτικό επίπεδο αυτών και των οικογενειών τους. Συνεπώς και ανεξαρτήτως του ότι οι ως άνω διατάξεις (των άρθρων 33 και 34) του ν. 4734/2020, ως ειδικότερες και μεταγενέστερες, κασιγχύουν εκείνων του άρθρου 60 του ν. 4194/2013, λόγω ακριβώς του γενικότερου κοινωνικού (δημόσιου) συμφέροντος το οποίο εξυπηρετούν (ανεκχώρητο των συντάξεων), αποτελούν διατάξεις αναγκαστικού δικαίου, οι οποίες κάμπτουν κάθε άλλη αντίθετη συμφωνία των μερών και ως εκ τούτου, εκχώρηση που γίνεται κατά παράβαση των διατάξεων αυτών (όπως είναι η προκειμένη βάσει του άρθρου 60 του Κώδικα Δικηγόρων) είναι απολύτως άκυρη κατ' άρθρο 174 ΑΚ. Την απόλυτη αυτή ακυρότητα μπορεί να επικαλεστεί οιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον, μεταξύ των οποίων και ο οφειλέτης της απαίτησης που εκχωρήθηκε, ενώ η συναίνεση του οφειλέτη είναι χωρίς έννομα αποτελέσματα, δεδομένου ότι η ακυρότητα εξετάζεται σε περίπτωση δικαστικής αμφισβήτησης και αυτεπαγγέλτως (πρβλ. ΝΣΚ 316/2010, 194/2006, Εφ.Θεσ. 814/2017, Μον.Πρ.Θεσ. 19428/2011, Ειρ.Θεσ. 9183/2014: ΤΝΠ

«Νόμος»). Αλλωστε, ο χαρακτήρας των κανόνων της κοινωνικής ασφάλισης ως αναγκαστικής εφαρμογής ανεπηρέαστων από την ιδιωτική βούληση, επαναλήφθηκε και με την αιτιολογική έκθεση επί του μετέπειτα άρθρου 21 του ν. 4670/2020 «Ασφαλιστική μεταρρύθμιση και ψηφιακός μετασχηματισμός Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.) και άλλες διατάξεις» που προσέθεσε το άρθρο 1B στον ν. 4387/2016, στην οποία ρητά αναφέρεται ότι: «Με το άρθρο 21 προστίθεται άρθρο 1B στο ν. 4387/2016 και προβλέπεται ότι οι κανόνες κοινωνικής ασφάλισης είναι αφενός αναγκαστικής εφαρμογής και δεν δύναται να επιφλοχωρήσει η ιδιωτική βούληση και αφετέρου ότι θεσπίζονται με νόμο και με πράξεις κανονιστικού περιεχομένου κατ' εξουσιοδότηση νόμου.». Σε κάθε δε περίπτωση, με τις διατάξεις αυτές επιβεβαιώνεται η διαχρονική βούληση του νομοθέτη για το ακατάσχετο και ανεκχώρητο των συνταξιοδοτικών παροχών, το οποίο έχει θεσπισθεί, για μεν τους συνταξιούχους των οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης, ήτοι του ιδιωτικού τομέα, με τις επίσης αναγκαστικού δικαίου και εξυπηρετούσες τον ίδιο σκοπό διατάξεις του άρθρου μόνου του ν.δ. 96/1969, για δε τους συνταξιούχους του Δημοσίου, με τις όμοιου χαρακτήρα διατάξεις, αφενός του άρθρου 1 του α.ν. 1453/1938, οι οποίες διατηρήθηκαν σε ισχύ, και μετά την εισαγωγή του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, σύμφωνα με την παράγραφο 20 του άρθρου 52 του Εισ.Ν.Κ.Πολ.Δ., καθώς αφορούν θέματα που δεν ρυθμίζονται από αυτόν (Γνωμ. Πλήρους ΟΛΝΣΚ 106/2018), αφετέρου των άρθρων 982 παρ. 2 του Κ.Πολ.Δ., σε συνδυασμό με το άρθρο 464 του Α.Κ. (Εφ.Θεσ. 814/2017).

18. Συνοψίζοντας, θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι, κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 60 παρ. 1 και 2 του Κώδικα Δικηγόρων η αμοιβή του δικηγόρου μπορεί να καθορίζεται ως ποσοστό επί του αντικειμένου της δίκης, όχι όμως όταν η δίκη αυτή αφορά συνταξιοδοτικές παροχές και πάντως όχι ως ποσοστό επί των ποσών των ειδικών νομοθετικών ρυθμίσεων του άρθρου 114 ν. 4714/2020, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 34 ν. 4734/2020, ούτε ως ποσοστό επί των ποσών των ειδικών νομοθετικών ρυθμίσεων του άρθρου 33 ν. 4734/2020.

19. Με βάση τα εκτεθέντα και αναλυθέντα, οι αναγραφόμενες στο ερώτημα συμφωνίες εκχώρησης, που αναγγέλθηκαν (κατά τις διατάξεις των άρθρων 460 ΑΚ και 60 παρ. 3 Κώδικα Δικηγόρων) στον e-Ε.Φ.Κ.Α. και δεν έχουν ακόμη εκτελεσθεί, καταλαμβάνονται, ως προς το περί εκχώρησης ατέλεστο μέρος των, από το ανεκχώρητο των διατάξεων

των άρθρων 114 παρ. 2 ν. 4714/2020 - όπως αντικαταστάθηκε αφότου ίσχυσε - και 33 παρ. 2 ν. 4734/2020 και είναι άκυρες και ανίσχυρες έναντι και του e-Ε.Φ.Κ.Α. κατ' εφαρμογή του άρθρου 174 ΑΚ.

Απάντηση στο ερώτημα

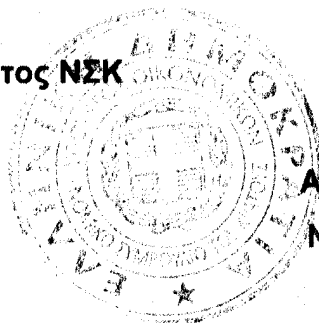
20. Επομένως στο ερώτημα το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (ΣΤ' Τμήμα) γνωμοδοτεί ομόφωνα ότι δεν είναι νόμιμη η καταβολή της αμοιβής των δικηγόρων με εκχώρηση των χρηματικών παροχών του ερωτήματος και για τον λόγο αυτό ο e-Ε.Φ.Κ.Α. δεν μπορεί να παρακρατήσει οποιοδήποτε ποσοστό από τα χρηματικά ποσά που δικαιούνται οι εντολείς δικηγόρων συνταξιούχοι του, για να το αποδώσει, ως δικηγορική αμοιβή, στους δικηγόρους, αλλά οφείλει να καταβάλει και τα ποσοστά αυτά στους δικαιούχους συνταξιούχους του.-

Θεωρήθηκε

Αθήνα, 19-11-2020

Ο Πρόεδρος του ΣΤ' Τμήματος ΝΣΚ

Γεώργιος Κανελλόπουλος
Αντιπρόεδρος του ΝΣΚ

Ο εισηγητής

Αντώνης Παπαγεωργίου
Νομικός Σύμβουλος ΝΣΚ